



Le grand parleur



Dirk De Keyzer **DE GROTE SPREKER**  
**LE GRAND PARLEUR**

tekst/textes  
CHRISTOPHE LAMBERT

fotografie/photographie  
MICHEL GOESSENS

1

Het moet zo'n tien jaar geleden geweest zijn. Ik was voor een tentoonstelling een paar dagen in Londen en wilde tussen de obligate ontvangstcomités, recepties en bijhorende onderonsjes door een frisse neus halen en wat eenzaamheid opzoeken.

Het is eind maart, het prille begin van de lente. Het moment waarop jonge, groene blaadjes vol energie en goede moed vanuit vermoeide takken de lucht in schieten. Voorjaarsbloemen fleuren in een paar dagen tijd zowel kleine grasveldjes als fiere stadsparken op in tinten geel en paars. De oevers van de Theems liggen er plots veel minder grijs en troosteloos bij. Vogels fluiten, mensen herademen, honden vinden hun speelse kwispel terug en er hangt een vrolijke geur van vernieuwing in de lucht.

Ik kuier door Hyde Park, een van die onvervalste groene eilanden in de stad. Het is een mooi park, een slordige 140 hectare groot, met in het hart een romantisch langwerpige meer. Serpentine Lake, dat het idyllische plaatje compleet maakt. Voor de observator in mij is dit een geschikte plek om creatieve prikkels te laten opbruisen. Ik wandel, geniet en geef mijn ogen de volledige vrijheid.

Heel wat nannies hebben er op deze zonovergoten zondag voor gekozen de kleine sloebers uit hun donkere appartementen te halen en hen een paar mijl te laten loslopen in de natuur, terwijl ze er zelf rustig achteraan wielen met een nog kleinere spruit goed toegedekt in het bakje. Ook heel wat jonge mensen hebben de weg naar het park en de buitenlucht gevonden. Hun enthousiasme lichaamstaal verraad hun leeftijd. Sommigen willen duidelijk de kroegervaring van de avond ervoor uit hun lijf slapen. Ook de zitbanken zijn populair: twee oudere dames zijn volop bezig hun ziel en ook die van anderen bloot te leggen, terwijl een in zichzelf gekeerde bankzitter zich zorgeloos door een vier vingers dik boek wurmt. Verderop wordt een krant doorbladerd en zit er iemand met een weelderig boeket in de hand ietwat nerveus te wachten op zijn geliefde.

Cela devait être il y a une dizaine d'années. Je passais quelques jours à Londres dans le cadre d'une exposition et, entre les comités d'accueil, les réceptions et les rencontres obligatoires, je voulais prendre un bol d'air et passer un moment seul.

Nous sommes à la fin mars, au tout début du printemps. Le moment où les jeunes feuilles vertes éclosent, gonflées d'énergie et de courage, sur des branches fatiguées. En quelques jours, les fleurs du printemps colorent aussi bien les petits coins de pelouse que les majestueux parcs de la ville de taches jaunes et violettes. Les berges de la Tamise paraissent tout à coup moins grises et moins mornes. Les oiseaux sifflent, les gens respirent à nouveau, les chiens remuent gaiement la queue et un joyeux parfum de renouveau flotte dans l'air.

Je flâne dans Hyde Park, l'un des îlots de verdure intacts de la ville. C'est un beau parc, couvrant plus ou moins 140 hectares, avec au centre un lac romantique de forme allongée, Serpentine Lake, qui parachève un tableau idyllique. Pour l'observateur que je suis, c'est l'endroit idéal pour laisser agir les impulsions créatives. Je me promène, je savoure et j'accorde à mes yeux une liberté totale.

De très nombreuses « nannies » ont choisi ce dimanche ensoleillé pour sortir les petits monstres de leurs appartements sombres et les laisser gambader dans la nature pendant qu'elles suivent tranquillement à l'arrière avec un plus petit encore, bien à l'abri dans sa poussette. Beaucoup de jeunes gens se sont également donné rendez-vous dans le parc. Leur gestuelle enthousiaste trahit leur âge. Certains veulent manifestement récupérer d'une soirée bien arrosée en s'offrant une sieste au grand air. Les bancs sont très courus eux aussi : deux dames âgées sont très occupées à mettre leur âme et celles d'autres à nu tandis qu'un homme s'est plongé, sans se soucier du monde extérieur, dans un énorme bouquin. Plus loin, quelqu'un feuillette un journal et un autre attend son amoureuse avec un gros bouquet de fleurs, un rien nerveux.

Hyde Park reflète une société tout entière. C'est un vivier humain où une foule de personnages se présentent au monde dans toute sa diversité, un

Hyde Park weerspiegelt een hele samenleving. Het is een mensenvijver waarin tal van figuurtjes zich in al hun verscheidenheid presenteren aan de buitenwereld, een plaats waar de geur van curry zich harmonieus vermengt met die van een broodje zalm-tartaar. Voor een beeldhouwer die precies uit de speelse diversiteit van mensen inspiratie haalt is deze plek een godsgeschenk.

Hyde Park staat sinds het midden van de negentiende eeuw symbool voor vrijheid. In *Speakers Corner* heeft iedereen het recht om op zondag zijn eigen ongezoeten waarheid te prediken en in debat te treden met omstaanders. Als wat ze verkondigen maar niet indruist tegen de wetten en de aanvaardbare normen van de samenleving. Een zalig concept volgens de rebel in mij.

Ik wandel van de ene spreker naar de andere. En dan, dan zie ik hem! Hij komt van tussen de bomen over het grasveld onze richting uit gewandeld. Een klappladder in de arm, een megafoon met een riem hangend aan zijn zij. Het is een flinterdunne man met wespentaille. Strak in een klassiek grijs pak, wit hemd en das. Het haar ligt gladgestreken naar achter, voorzien van de nodige dosis brillantines. Het donkere brilletje op zijn neus maakt hem bijzonder. Hij wandelt kaarsrecht naar een open plek die hij heeft uitgekozen, zonder een moment aandacht te schenken aan de andere sprekers. Je ziet het meteen: hij heeft het charisma van de groten, voor hem zullen de mensen rijen dik staan.

Het stoort hem duidelijk niet dat de andere sprekers net nu naar de climax van hun redevoering toewerken. Heel rustig klapt hij zijn ladder open en zonder enige aarzeling hijst hij zich de hoogte in. Zijn grote voeten houden moeiteloos stand op de tweede hoogste trede. Hij zet zijn megafoon aan en spreekt.

Ik had het niet anders verwacht. De stem die uit de megafoon komt klinkt zacht. Ze waait als muziek over de menigte heen maar verradert tegelijk een grote zelfzekerheid. Heel snel komen de mensen om hem heen staan. De andere sprekers hebben het begrepen. Ze ronden snel af, kijken op hun horloge en besluiten wijselijk dat het uur van de lunch is aangebroken.

lieu où le parfum du curry se mêle harmonieusement à celui d'un sandwich au tartare de saumon. Pour un sculpteur qui tire précisément son inspiration de la diversité ludique de l'humanité, cet endroit est un cadeau du ciel.

Hyde Park symbolise depuis le milieu du XIX<sup>e</sup> siècle la liberté. Au « Speakers Corner », chacun a le droit, le dimanche, de prêcher sa propre vérité et d'engager le débat avec l'assistance. Pour autant que ce qu'il proclame n'aïlle pas à l'encontre des lois et normes acceptables de la société. Un concept séduisant pour le rebelle que je suis un peu.

Je passe d'un orateur à l'autre. Et puis, je l'aperçois, lui! Il se dirige vers nous sur la pelouse après avoir surgi d'entre les arbres. Un escabeau sous le bras, un mégaphone en bandoulière. C'est un homme ultra mince avec une taille de guêpe. Vêtu de manière stricte d'un costume gris classique, d'une chemise blanche et d'une cravate. Ses cheveux sont plaqués vers l'arrière par une bonne dose de brillantine. Les lunettes sombres posées sur son nez lui donnent un air particulier. Il avance, droit comme un i, vers un coin libre de son choix, sans accorder la moindre attention aux autres orateurs. On le voit immédiatement: il possède le charme des grands et les gens vont être nombreux à venir l'écouter.

Visiblement, cela ne le dérange pas que les autres soient précisément en train d'atteindre le climax de leur discours. Il déplie très calmement son escabeau et grimpe dessus sans la moindre hésitation. Ses grands pieds tiennent sans peine sur l'avant-dernière marche. Il allume son mégaphone et parle.

Je n'en attendais pas moins. La voix qui sort de l'appareil a une tonalité douce. Elle flotte sur la foule comme une musique tout en trahissant une grande confiance en soi. Très vite, les gens se groupent autour de lui. Les autres orateurs ont compris. Ils se dépêchent de conclure, regardent leur montre et décident sagement qu'il est l'heure du lunch.

« Notre » orateur captive sans difficulté le croissant humain qui s'est formé autour de l'escabeau. Régulièrement, un « yeah » approbateur s'élève de la foule. Il savoure l'instant. Il fait une courte



‘Onze’ spreker palmt de halve manen die zich om hem heen heeft verzameld zonder de minste moeite in. Regelmatig stijgt er een goedkeurend “yeah” op vanuit de menigte. De spreker laat het zich welgevalen. Hij neemt een korte pauze, laat zijn blik even over de toehoorders dwalen en zet dan zijn redevoering verder.

De ranke jongeman heeft een eenvoudige boodschap die duidelijk aanspreekt. “Laat je in tijden van onzekerheid en twijfel niet omverblazen door negativisme. Neem op momenten dat het leven even tegenzit net de tijd om stil te staan bij wat echt belangrijk is. Vrienden, familie, gezin, dierbaren. Wees een beetje verdraagzaam voor je medemens, relativeer wat je dwars zit. Neem jezelf iets minder serieus. Je zal het zien: met een positieve bril heb je de sleutel in handen om het leven met een glimlach tegemoet te treden...”

pauze, promène son regard sur l'auditoire puis reprend où il en était.

Le jeune homme élané tient un discours simple qui convainc manifestement. « Ne vous laissez pas envahir par le négativisme en cette période d'incertitude et de doute. Dans les moments difficiles de la vie, prenez le temps de vous arrêter aux choses qui en valent vraiment la peine. Les amis, la famille, les proches. Soyez tolérant pour vos semblables, relativisez ce qui vous dérange. Prenez-vous un peu moins au sérieux. Vous verrez: avec un regard positif, vous posséderez la clé qui permet d'aborder la vie avec le sourire... »



## 2

### KUNST IN HET HART

Zijn hele leven al is André Cardon gepassioneerd door kunst, al nam hij zelf nooit een potlood of penseel in de hand. Het gevoel van boetseerleuk dat tussen de vingers glijdt is hem totaal vreemd.

Actieve artistieke beleving: het is een talent dat André zich dus nooit eigen heeft gemaakt. En toch is kunst altijd nabij geweest. In zijn kindertijd woonde hij in een streek waar de Latemse schilders zich lieten inspireren door de pittoreske landelijke omgeving en de meanders van de Leie. Een aantal van die schilders kwam bij hem thuis over de vloer. De jonge André was geboeid door die wereld van kleur en pracht: je zag hem in de ateliers van kunstenaars, in musea, op tentoonstellingen allerhande. Zijn bewondering voor de kunstenaars en hun creaties was zo groot dat hij die met anderen wilde delen. De creatieve eigenschap van kunst delen heeft André zich dus wel toegeëigend.

André voelt een grenzeloze fascinatie voor de persoon van de kunstenaar: zijn wonderbaarlijke talent, creatieve denkwijze, karakter en gave om pakweg met enkele slagen van een beitelsierlijk figuur uit een steen te bevrijden. André houdt van de stem van de muze, de vurige passie van de vakman, de sfeer en de geur van het kunstatelier, het geduld van de bronskunstenaar die stap voor stap iets dichterbij het beeld dat ooit in zijn hoofd ontstond.

Kunst is er vooral om te delen met anderen. Veel te lang was kunstbeleving maar voor enkelen weggelegd. Het was een privilege van de broedheren van kunstenaars, die zo egoïstisch waren om het plezier van kunst voor zichzelf te houden. Kunst kwam enkel in de huizen en tuinen terecht van die mensen die het zich konden veroorloven. Tot er musea werden geopend en kunst werd gedeeld met een publiek. Maar ook daar was de drempel nog hoog. De museumdeuren openen volstond niet om de gewone man voor kunst te winnen.

### L'ART DANS LE COEUR

Bien qu'André Cardon ait toujours été passionné par l'art, il n'a jamais tenu un crayon ou un pinceau en main. La sensation de l'argile qui glisse entre les doigts lui est totalement étrangère.

L'expérience artistique active est un talent qu'André n'a jamais fait sien. Et pourtant, il a toujours été proche de l'art. Enfant, il a vécu dans une région où les peintres de Laethem venaient s'inspirer de l'environnement bucolique et des méandres de la Lys. Certains rendaient visite à ses parents. Le jeune André était fasciné par ce monde de couleur et de beauté: il fréquentait les ateliers, les musées et les expositions de toutes sortes. Son admiration pour les artistes et leurs créations était telle qu'il a décidé de la partager avec d'autres. André s'est donc bien approprié la faculté créative de partager l'art.

André ressent une fascination sans bornes pour la personne de l'artiste: son talent extraordinaire, son mode de pensée créatif, son caractère et sa faculté de pouvoir libérer une forme élégante d'une pierre en quelques coups de burin. André aime la voix de la muse, la passion ardente de l'artisan, l'atmosphère et l'odeur de l'atelier d'art, la patience du fondeur qui façonne étape après étape la pièce qui est un jour née dans sa tête.

L'art est avant tout fait pour être partagé. Pendant bien trop longtemps, son vécu a été réservé à un petit nombre. C'était le privilège des mécènes, qui gardaient égoïstement pour eux le plaisir de l'art. Les œuvres n'entraient que dans les maisons et les jardins de ceux qui pouvaient se le permettre. Jusqu'à ce que l'on ouvre les musées et que l'art soit partagé avec le public. Mais là encore, le seuil à franchir était élevé. Rendre les musées accessibles ne suffisait pas à rapprocher de l'art l'homme de la rue.

Pendant longtemps, le vécu artistique est resté exceptionnel dans les communes rurales. À la campagne, les gens n'avaient pas de temps pour cela: ils avaient bien d'autres chats à fouetter. Les champs

Lang was kunstbeleving in landelijke gemeentes een rareiteit. Voor kunst hadden de mensen in rurale gebieden geen tijd: ze hadden wel andere dingen aan hun hoofd. Het veld riep en men zag de koeien in de weide of in de stallen staan, niet op de canvas van een schilderij of gegoten in brons.

André vond dit een verloren kans. Midden de jaren negentig begon hij in De Pinte met de vzw Kruispunt 2000, met als enige doel om kunst in het straatbeeld te introduceren en het publiek er zo meer vertrouwd mee te maken. “Als de mensen niet naar de musea trekken, dan kunnen we de kunst misschien naar hen brengen.”

En zo geschiedde. André vond geld bij sponsors, kunstliefhebbers en mecenasen. De vzw kocht werken aan van Hanneke Beaumont, Paul Gees, Margrit Van Nuffel, Chris Ferket en Jan Desmarets. Pleinen, ronde punten en straten werden cultureel opgewaardeerd. Omdat je nu eenmaal moeilijk een schilderij in de straat kunt hangen, ging het vooral om beelden en installaties. Meestal in brons, maar soms ook in een ander metaal of in steen.

André stond erop dat het vooral ging om werken van Belgische kunstenaars, omdat hij lokale kunstenaars wilde ondersteunen in hun artistieke parcours. De mensen reageerden eerst wat onwennig en verrast. Maar al snel lieten de inwoners zich leiden door hun nieuwsgierigheid en gingen hun harten steeds sneller kloppen voor het ‘buitenkunstgebeuren’ in hun gemeente. In 2000 werd de vzw ontbonden, na overdracht van alle beelden aan de gemeente De Pinte.

In 2008 verhuisde André Cardon naar Nazareth. Wat hij in De Pinte cultureel had gerealiseerd was ook daar niet onopgemerkt gebleven. Het duurde niet lang voor hij door burgemeester Danny Claeys gevraagd werd om ook in Nazareth een cultureel initiatief op te starten. Voor *Kunst in Nazareth* zou André opnieuw een voortrekkersrol spelen, ditmaal als bestuurslid onder voorzitter Geert De Geyter. De vzw kocht beelden van Guy Timmerman, Dirk De Keyzer, Etienne Desmet, Herman Van Nazareth.

n’attendaient pas et les vaches, c’est dans les prairies ou les étables qu’on les voyait, pas sur la toile d’un peintre ou dans le bronze d’un sculpteur.

André trouvait cela dommage. Au milieu des années 1990, il a créé à De Pinte l’asbl Kruispunt 2000, dont l’unique but était de faire descendre l’art dans la rue et de le rendre ainsi plus familier au public. « Si les gens ne vont pas au musée, alors nous pouvons peut-être amener l’art jusqu’à eux. »

Et c’est ce qui s’est passé. André a trouvé de l’argent chez des sponsors, des amateurs et des mécènes. L’asbl a acheté des œuvres d’Hanneke Beaumont, de Paul Gees, de Margrit Van Nuffel, de Chris Ferket et de Jan Desmarets. Les places, les ronds-points et les rues ont été « récupérés » à des fins culturelles. Comme il est difficile d’accrocher une peinture en rue, on a privilégié les sculptures et les installations. Le plus souvent en bronze, mais parfois aussi dans un autre métal ou en pierre.

André désirait que ce soient surtout des œuvres d’artistes belges, car il voulait épauler les artistes locaux dans leur parcours créatif. Les gens ont d’abord été déconcertés, interloqués. Mais très vite, leur curiosité l’a emporté et ils se sont enthousiasmés pour cette manifestation en plein air. En 2000, l’asbl a été dissoute après cession de toutes les sculptures à la commune de De Pinte.

En 2008, André Cardon a emménagé à Nazareth. Là aussi, on avait entendu parler de son travail. Il n’a pas fallu longtemps avant que le bourgmestre, Danny Claeys, lui demande de lancer une initiative de ce type dans sa commune. André allait à nouveau jouer un rôle de pionnier dans *Kunst in Nazareth*, cette fois en tant qu’administrateur sous la présidence de Geert De Geyter. L’asbl a acheté des sculptures de Guy Timmerman, Dirk De Keyzer, Etienne Desmet et Herman Van Nazareth.

À l’occasion des 25 ans de *Brouwsels op Straat*, un festival international des arts de la rue et du cirque organisé annuellement à Eke, la ville a souhaité ajouter une nouvelle œuvre à sa riche collection d’œuvres de plein air. L’emplacement choisi a été l’ancienne brasserie Ide. André et les autres protagonistes de l’asbl Kunst in Nazareth,



Ter gelegenheid van vijftienvijftig jaar *Brouwsels op Straat*, een internationaal festival voor straat- en circuskunsten dat jaarlijks in Eke wordt georganiseerd, wilde de stad een nieuw kunstwerk aan haar rijke buitenluchtcollectie toevoegen. De uitverkoren locatie was de oude brouwerij van Ide. André en de andere drijvende krachten achter vzw Kunst in Nazareth, het gemeentebestuur met burgemeester Danny Claeys voorop, speelden al lang met de gedachte om op die bijzondere site een kunstproject te realiseren. Voor de verjaardageditie van het straatfestival in 2019 was dit kloppende hart van de gemeente de gedroomde locatie.

Ook welk kunstwerk op het gebouw zou pronken was snel beslist. Het was de keuze van het hart. De initiatiefnemers wisten het meteen toen ze op een zomerdag in het atelier van Dirk De Keyzer stonden en voorgesteld werden aan *Le grand parleur*. Dat beeld zal de mensen toespreken vanop het dak van het brouwerijgebouw.

De beelden van Dirk De Keyzer doen glimlachen, omdat zijn figuren puur zijn en een gezonde dosis humor en zelfrelativering uitstralen. Dirk weet op een grappige én waarheidsgetrouwe manier een verhaal te vertellen. Zijn beelden hebben daardoor een enorme aantrekkingskracht, op jong en oud. Zijn kunst is voor iedereen bereikbaar en dat maakt van Dirk De Keyzer veel meer dan een kunstenaar. Hij is een echte 'volksvriend' die kunst van haar pompeuze sokkel durft te halen.

De ludieke manier waarop Dirk een boodschap brengt maakt techniek echter niet ondergeschikt aan expressie. Wie de beelden van nabij bekijkt zal zien hoeveel technische stielkennis de kunstenaar heeft. Dirk is ook een bijzonder creatieve geest. Zijn figuren, vruchten van een onbusbare verbeelding, groeien spontaan als kinderen in zijn hoofd. Zijn beelden zijn uniek en origineel en dragen duidelijk de handtekening van de kunstenaar. Voor Dirk De Keyzer is kunst een gevoel, niet iets waarover oneindig moet worden nagedacht.

l'administration communale et Danny Claeys en tête, songeaient depuis longtemps déjà à réaliser un projet artistique sur ce site particulier. Ce haut lieu de la commune est donc rapidement apparu comme le cadre idéal pour l'édition anniversaire du festival, en 2019.

Le choix de l'œuvre qui allait être exposée sur ce bâtiment n'a pas été difficile. Les responsables l'ont facilement trouvée lorsqu'un jour d'été, ils ont visité l'atelier de Dirk De Keyzer et ont été présentés au *Grand parleur*. Cette statue haranguera la foule depuis le toit de la brasserie.

Les statues de Dirk De Keyzer font sourire, car ce sont des figures simples et pourvues d'une saine dose d'humour et d'autodérision. Dirk sait raconter une histoire de manière à la fois amusante et fidèle à la réalité. Ses œuvres exercent dès lors un énorme attrait, quel que soit l'âge du public. Son art est accessible à tous, ce qui fait de lui bien plus qu'un artiste. Il est un véritable « ami du peuple », qui n'a pas peur de faire descendre l'art de son piédestal.

Ce n'est pas parce que Dirk transmet ses messages de manière ludique que la technique est chez lui subordonnée à l'expression. On se rend compte de son très grand savoir-faire dans ce domaine en regardant ses œuvres de près. Dirk est aussi un esprit particulièrement créatif. Ses figures, fruits d'une imagination foisonnante, grandissent comme des enfants dans sa tête. Ses sculptures, uniques et originales, portent clairement la signature de l'artiste. Pour Dirk De Keyzer, l'art est un sentiment et non une chose à laquelle on doit réfléchir longuement.









Dank aan alle voorintekenaars

FRANÇOIS EN GRETA ADRIAENSSEN-ALEN  
MARC EN MARTINE BUYCK-DE VOS  
KOEN DE BLEECKERE  
KOEN EN ISABELLE DEBRUYNE-BUYCK  
EDDY EN CARINE DE COCKER-THYS  
GEERT DE GEYTERE  
ANNEMIE DE GUSSEM  
FERNAND EN BETTY GOESSENS-BAETENS  
SAM LANNOO  
CHRISTOPHE LAMBERT  
ERIC EN MONIQUE LE ROY-BOTTERMAN  
LE ROY RINASSUR BVBA  
HENDRIK NEYTS  
MARC ROELANDT  
ALAIN VAN DEN HENDE  
WILLY VANDER DONCK  
CHRISTIAN VANDERSTICHELE  
STEVEN VAN DE VELDE  
DAAN EN LORE VANHEEL-VANBELLEGHEM  
JOHAN EN SANDRA VAN HOLLE-BLOM  
THOMAS VAN ONGEVAL  
MIA VAN RYSSEGHEM  
PETER EN INGE VERSNAYEN-D'HALLUIN  
DIRK VOS  
MARC WILLEMS

[www.dirkdekeyzer.com](http://www.dirkdekeyzer.com)

Teksten/textes: Christophe Lambert  
Fotografie/fotographie: Michel Goessens  
Eindredactie/rédaction finale: Eline Maeyens  
Vertaling/traduction: Anne-Laure Vignaux  
Ontwerp/mise en pages: Steven Theunis

© Dirk De Keyzer en Michel Goessens, 2019

D/2019/12.357/4 – NUR 480

ISBN 978 90829341 5 1

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd,  
opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand  
en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze,  
hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere  
manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming  
van de uitgever.

